

Ljubljana 2012

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

Predmetni izpitni katalog za splošno maturo ◀

Predmetni izpitni katalog se uporablja od spomladanskega izpitnega roka **2014**, dokler ni določen novi. Veljavnost kataloga za leto, v katerem bo kandidat opravljal maturo, je navedena v Maturitetnem izpitnem katalogu za splošno maturo za tisto leto.

Državni izpitni center

ric

PREDMETNI IZPITNI KATALOG ZA SPLOŠNO MATURO – TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE
Državna predmetna komisija za odrske stvaritve za splošno maturó

Katalog sta pripravila:
mag. Marjan Štrancar
Bojan Bratina

Recenzenta:
dr. Blaž Lukan
Brane Šimenc

Jezikovni pregled:
Helena Škrlep

Katalog je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 150. seji 21. junija 2012 in se uporablja od spomladanskega izpitnega roka 2014, dokler ni določen novi katalog. Veljavnost kataloga za leto, v katerem bo kandidat opravljal maturó, je navedena v Maturitetnem izpitnem katalogu za splošno maturó za tisto leto.

© Državni izpitni center, 2012
Vse pravice pridržane.

Izdal in založil:
Državni izpitni center

Predstavnik:
dr. Darko Zupanc

Uredile:
dr. Andrejka Slavec Gornik
Joži Trkov
mag. Magdalena Tušek

Oblikovanje in prelom:
Milena Jarc

Ljubljana 2012

ISSN 2232-6936

KAZALO

1	UVOD.....	5
2	IZPITNI CILJI	6
	2.1 Zunanji del izpita	6
	2.2 Notranji del izpita.....	6
3	ZGRADBA IN OCENJEVANJE IZPITA	7
	3.1 Shema izpita.....	7
	3.2 Tipi nalog in ocenjevanje.....	7
	3.3 Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov.....	8
4	IZPITNE VSEBINE IN CILJI	11
	4.1 Teorija drame in gledališča	11
	4.2 Zgodovina drame in gledališča	13
	4.3 Izbor dramskih besedil	16
5	PRIMERI NALOG ZA PISNI IZPIT	17
	5.1 Naloge zaprtega tipa	17
	5.2 Nalogi polodprtega tipa	20
	5.3 Naloga odprtega tipa	21
6	NOTRANJI DEL IZPITA.....	22
	6.1 Seminarska naloga	22
	6.2 Ustvarjalna vaja (dosežek).....	23
7	KANDIDATI S POSEBNIMI POTREBAMI.....	25
8	LITERATURA.....	26

1 UVOD

Predmetni izpitni katalog za splošno maturo Teorija in zgodovina drame in gledališče (v nadaljnjem besedilu katalog) je namenjen kandidatom¹, ki so se odločili za teorijo in zgodovino drame in gledališče kot izbirni predmet pri splošni maturi. Temelji na veljavnem učnem načrtu za ta predmet² ter na sklepih Državne komisije za splošno maturo o strukturi izpitov in predmetnih izpitnih katalogov, opredeljenih v veljavnem *Maturitetnem izpitnem katalogu za splošno maturo*. Izpit splošne mature preverja znanje in spretnosti, pridobljene pri tem, delno pa tudi pri drugih strokovnih predmetih (pri umetnosti govora, umetnosti giba ter pri predmetu video in film) in pri ustvarjalnih vajah. V katalogu so zajete obvezne vsebine in cilji izpita splošne mature, zgradba izpita ter primeri izpitnih nalog z merili ocenjevanja.

¹ V predmetnem izpitnem katalogu uporabljeni samostalniki moškega spola, ki se pomensko in smiselno vežejo na splošna, skupna poimenovanja (npr. kandidat, ocenjevalec), veljajo tako za osebe ženskega kot moškega spola.

² Zgodovina in teorija drame in gledališče, [Elektronski vir]: gimnazija, umetniška gimnazija, dramsko-gledališka smer: obvezni maturitetni predmet (280 ur)/avtor Marjan Štrancar. Ljubljana, Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2010. Sprejeto na 128. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 17. 12. 2009. http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/gimnazija/ucni_nacrti.htm

2 IZPITNI CILJI

Izpit splošne mature iz teorije in zgodovine drame in gledališča pokaže, kako dobro so kandidati usvojili oziroma dosegli funkcionalne in izobraževalne cilje pri strokovnih predmetih in pri ustvarjalnih vajah, koliko so ustvarjalni, govorno in telesno kultivirani, kritični, vztrajni, kakšen je njihov estetski okus, odnos do slovenske in svetovne dramatike ter do slovenskega in svetovnega gledališča, do njihovih prepletov in medsebojnega oplajanja.

Izpit splošne mature iz teorije in zgodovine drame in gledališča sestavljata dva dela:

1. izpitna pola (zunanji del izpita);
2. seminarska naloga in ustvarjalna vaja (dosežek) (notranji del izpita).

2.1 Zunanji del izpita

Z reševanjem izpitne pole kandidati pokažejo:

- širše in globlje poznavanje temeljne dramaturške teorije, pomembnejših slovenskih in svetovnih dramsko-gledaliških umetnin in dogodkov v zgodovini dramatike in gledališča;
- uporabnost temeljnega dramaturškega znanja in razčlenjevalnih spretnosti za literarno in dramaturško (uprizoritveno) razčlenjevanje in vrednotenje posameznih dramskih situacij in/ali celotnih dramskih besedil ter sprejemanje njihovih gledaliških uprizoritev;
- osnovne sposobnosti opredeljevanja, prepoznavanja, primerjanja, povzemanja, kritičnega vrednotenja branega dramskega besedila in/ali videne gledališke uprizoritve.

2.2 Notranji del izpita

► **Seminarska naloga**

S seminarsko nalogo kandidati pokažejo:

sposobnost razčlenjevanja, sklepanja, primerjanja, povzemanja, vrednotenja ter uporabe dramaturškega in teatrološkega znanja, pridobljenega pri predmetu teorija in zgodovina drame in gledališče, delno pa tudi pri drugih strokovnih predmetih (umetnost govora, umetnost giba, film in video).

► **Ustvarjalna vaja (dosežek)**

Kandidati pri ustvarjalni vaji pokažejo:

- sad svojega dela/ustvarjalnosti v kateri koli ustvarjalni vaji, npr. gledališki, gibalni, plesni, filmski (sodelovanje pri postavitvi šolske gledališke uprizoritve, plesno-gibalni nastop, koreografija, glasbena oprema šolske gledališke uprizoritve, video-filmska oprema uprizoritve ali lastna video-oziroma filmska stvaritev, gledališki list s plakatom, scenografija, kostumografija ipd.);
- osnovne sposobnosti govorno-telesnega razčlenjenega besedila in zamišljanja njegove gledališke uprizoritve;
- obvladanje osnov gestikulacije, ritmike, gibanja, glasovnih modulacij (govorne, gibalne, improvizacijske, interpretativne, igralske spretnosti idr.);
- osnovno govorno-telesno kultiviranost idr.

3 ZGRADBA IN OCENJEVANJE IZPITA

Izpit splošne mature iz teorije in zgodovine drame in gledališča obsega reševanje izpitne pole, izdelavo seminarske naloge in prikaz kandidatove ustvarjalne vaje (dosežka).

3.1 Shema izpita

► Pisni izpit – zunanji del izpita

Izpitna pola	Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Pripomočki	Priloge
1	90 minut	80 %	zunanje	nalivno pero ali kemični svinčnik	odlomki iz izbranih dramskih besedil
Skupaj	90 minut	80 %			

► Seminarska naloga – notranji del izpita

	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Obseg
Seminarska naloga	10 %	notranje	do 10 strani
Skupaj	10 %		

► Ustvarjalna vaja (dosežek) – notranji del izpita

Naslov vaje	Delež pri oceni	Ocenjevanje
Dramsko-gledališka, impro-zvočno-glasbena, gibalna, video-filmska, likovna vaja	10 %	notranje
Skupaj	10 %	

3.2 Tipi nalog in ocenjevanje

► Pisni izpit

Izpitna pola	Tip naloge	Število nalog	Ocenjevanje
1	Naloge zaprtega tipa (npr. naloge dopolnjevanja, s kratkimi odgovori, alternativne izbire, povezovanja, sklepanja, interpretacije in pojasnjevanja, kombinacije večstranske izbire in urejanja)	do 8	vsaka naloga do 10 točk
	Naloge polodprtega tipa (npr. naloge s kratkimi odgovori, strukturirane naloge)	do 12	vsaka naloga do 10 točk
	Naloge odprtega tipa (npr. tvorjenje besedila)	do 5	vsaka naloga do 10 točk
Skupaj		do 25	80 točk

Vsaka naloga izpitne pole je ocenjena z določenim številom točk. Med nalogami je praviloma tudi ustvarjalna, vezana na gledališko uprizorjanje (npr. predstavitev zamisli gledališke izvedbe dramskega lika).

► Seminarška naloga

Tip naloge	Ocenjevanje
Seminarška naloga	do 10 točk

► Ustvarjalna vaja (dosežek)

Tip vaje	Ocenjevanje
Dramsko-gledališka, impro-zvočno-glasbena, gibalna, video-filmska, likovna vaja	do 10 točk

3.3 Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov

3.3.1 Deleži taksonomskih stopenj

Taksonomske stopnje	Izpitna pola 1	Seminarška naloga	Ustvarjalne vaje
I. znanje	10 %	–	–
II. razumevanje in uporaba	40 %	–	–
III. interpretacija in vrednotenje	30 %	10 %	10 %

3.3.2 Merila ocenjevanja posameznih delov izpita

Ocena kandidatov se oblikuje iz zunanjega in notranjega dela izpita.

PISNI IZPIT

Oceno zunanjega dela izpita kandidat pridobi pri pisnem izpitu, ocenjenem po načelih zunanjega ocenjevanja. Izpitna pola zagotovi 80 % ocene.

NOTRANJI DEL IZPITA

20-odstotni delež ocene notranjega dela izpita se pridobi iz seminarške naloge in ustvarjalne vaje (dosežka).

► Seminarška naloga

Seminarška naloga prinese kandidatom do 10 točk. Ocenjena je po načelih notranjega ocenjevanja.

Merila za ocenjevanje:

Točke	Merila
0 točk	Kandidat naloge ne izdelava oziroma je ne odda pravočasno; seminarška naloga ne dosega standarda, določenega v katalogu; seminarška naloga ni bila pripravljena v skladu s pravili za izdelavo; obstaja utemeljen sum, da je kandidat ni izdelal samostojno;
1–2 točki	naloga je zelo skromna, močno naslonjena na vire, torej neizvirna, jezikovno in slogovno šibka, dramaturško in gledališko neinventivna; kandidat pokaže v njej zelo malo teoretičnega znanja, poznavanje snovi je nezanesljivo, izbrani problem je enostaven, oblikovanje skromno;
3–4 točke	naloga je povprečna, večinoma neizvirna, jezikovno in slogovno slaba, dramaturško in gledališko skorajda nedomiselnost, nepričljiva,

oblikovana klišejsko, brez analitičnih prvin, pokaže malo teoretičnega znanja; izbrani problem ni zahteven, poznavanje snovi ni dovolj zanesljivo, oblikovanje je skromno;

- 5–6 točk naloga je le deloma izvirna, jezikovno in slogovno povprečna, a brez večjih napak, dramaturško in gledališko skromna, ne povsem prepričljiva, pokaže poznavanje literature in teme se vsaj poskuša lotiti problemsko; ima zelo malo prvin razpravljanja, refleksije, primerjanja, utemeljevanja in vrednotenja, delno je utemeljena literarno in je oblikovana;
- 7–8 točk naloga ni povsem izvirna, je jezikovno in slogovno dobra, večinoma prepričljiva, z zanimivo kompozicijo in hevrstično-problemsko obravnavo; vsebuje prvine razpravljanja, primerjanja, utemeljevanja, vrednotenja, pokaže več kakor le osnovno teoretično znanje in oblikovana je pravilno;
- 9–10 točk naloga je povsem izvirna, jezikovno in slogovno kakovostna, skoraj brez napak, ima zanimivo, izvirno kompozicijo, je problemska in z bogato refleksijo; ima dovolj prvin razpravljanja, primerjanja, utemeljevanja, vrednotenja, pokaže kandidatovo široko teoretično znanje in bogate razglede po literaturi.

► **Ustvarjalna vaja (dosežek)**

Dosežek pri ustvarjalni vaji prinese kandidatom do 10 točk, ki so dodeljene po načelih notranjega ocenjevanja.

Merila za ocenjevanje:

Točke	Merila
0 točk	Kandidat ne more pokazati nobenega vidnejšega dosežka pri ustvarjalni vaji;
1–2 točki	dosežek je neopazen, nedomiseln, neprepričljiv; kandidat pokaže zelo malo strokovnega znanja in spretnosti; izrazno (telesno, gibalno, gestikulacijsko) je tog, govorno slab, z mnogimi napakami; v njem ni prvin kakovosti (te so navedene spodaj);
3–4 točke	dosežek je nedomiseln, neprepričljiv; kandidat pokaže malo strokovnega znanja in spretnosti; izrazno (telesno, gibalno, gestikulacijsko) je tog, jezikovno površen, z napakami; pokaže le nekaj prvin kakovosti;
5–6 točk	dosežek izraža nekaj domiselnosti ter je vsaj tu in tam prepričljiv; kandidat pokaže osnovno strokovno znanje in spretnosti; izrazno (telesno, gibalno, gestikulacijsko) in govorno je bolj razgiban, jezikovno le z nekaj napakami; pokaže več prvin kakovosti;
7–8 točk	dosežek pokaže več govorne in telesne domiselnosti; kandidat se poskuša vživeti v lik tudi telesno, gibalno, gestikulacijsko; govorno izvajanje je skoraj brez napak, prepričljivo; solidno strokovno znanje, spretnosti in več izvirnosti; dosti prvin kakovosti;
9–10 točk	dosežek je domiseln, opazen in odmeven, govorno (ritmično, melodično) zelo razgiban, jezikovno brez napak; kandidat se prepričljivo in izvirno (telesno, gibalno, gestikulacijsko) vživlja v lik; njegovo strokovno znanje je solidno in široko; vsebuje pomembne prvine kakovosti.

Pojasnilo: kakovostne prvine so npr. zbranost – lahkotnost – jasnost – naravnost – duhovitost – umirjenost – vzdržljivost – gibčnost – energičnost – vztrajnost – jezikovna pravilnost – obvladanje osnov govorne tehnike – telesno izražanje – ustreznost, izvedba in prepričljivost gest, premikov, ritmičnih modulacij – sposobnost aktualiziranja, pomnjenja, predstavitve uprizoritvenih zamisli, improvizacije in hitrega prilagajanja na menjavo okoliščin.

3.3.3 Končna ocena

Končna ocena izpita pri splošni maturi je seštevek odstotnih točk vseh treh delov izpita (izpitne pole, seminarske naloge in ustvarjalne vaje (dosežka)). Državna komisija za splošno maturo na predlog Državne predmetne komisije za odrske stvaritve za splošno maturo določi merila, kako se iz uspeha, izraženega v odstotnih točkah, določi uspeh na lestvici od nezadostno do odlično. Način pretvorbe odstotnih točk v ocene je enak za spomladanski in jesenski izpitni rok.

4 IZPITNE VSEBINE IN CILJI

Navedene izpitne vsebine in cilji so v skladu z veljavnim učnim načrtom za predmet teorija in zgodovina drame in gledališče.

4.1 Teorija drame in gledališča

Vsebine	Cilji
	Kandidat zna/pozna:
1. Dramaturgija	razložiti pojme: dramaturgija (prevod: oblikovanje), tradicionalna in moderna dramaturgija, teoretična in praktična dramaturgija, dramaturg, dramaturško razčlenjevanje, kritika in kritiški odzivi na dramsko besedilo in gledališko uprizoritev
2. Drama	opredeliti termina drama in dramatika
3. Gledališče	opredeliti termina gledališče in gledališka uprizoritev
4. Dramska umetnina – gledališka umetnina	opredeliti in shematično prikazati obe umetniški praksi: dramatično kot literarno in gledališko kot izvedbeno prakso; določiti in razložiti njune temeljne kategorije in načrtovati gledališko konkretizacijo; prepoznati vpis virtualne gledališke uprizoritve v dramskem besedilu, t. i. sinhronijo obeh diskurzov: literarno-dramskega in gledališko-uprizoritvenega
5. Dramsko besedilo	oblikovanje, usmerjenost dramatične kot literature na oder (v gledališko konkretizacijo)
6. Dramsko besedilo – zapis	posebnosti zapisa: preplet dvojnega besedila (glavno in stransko besedilo), dramatikovo neposredno nagovarjanje bralca in njegov posredni govor skozi like; druge posebnosti: hkratna prepolnost in nepopolnost dramskega besedila, pomen in smisel didaskalij – dramatikovih sugestij za uprizoritev (inscenacija), dramska napetost, ki jo povzroči križanje interesov v nekem položaju
7. Prozno-dramsko besedilo	primerjati obe besedilni vrsti: dramatično in priedbo oziroma adaptacijo; oblikovati uprizoritveno predlogo
8. Vrste dramskih besedil	izvirno (preduprizoritveno), uprizoritveno in uprizorjeno besedilo, posebnosti sprejemanja
9. Branje/razbiranje dramskega besedila	brati in razbirati dramsko besedilo; bralne strategije, tehnike in metodične postopke ter osnovne prvine (gledališke) kritike
10. Vrste branja	bralne tehnike, možnosti in smeri branja (uprizoritveno, razčlenjevalno oziroma dramaturško, problemsko, v sebi, interpretativno, po vlogah, branje z ugotavljanjem sobesedila – okoliščin v posameznem položaju)
11. Dramaturško razčlenjevanje	dramaturške kategorije in možnosti njihovega razčlenjevanja: dramski prostor in čas, dramske okoliščine, dramski liki, dramski dialog, dramsko dogajanje/dejanje, dogodek v drami, konfiguracije oziroma kompozicije, konstelacije, dramski in odrski jezik, uprizorljivost besedila

Vsebine	Cilji
12. Razčlenjevanje uvodnih didaskalij	razbiranje in dramaturške funkcije naslova, podnaslova, mota, seznama oseb/likov idr.
13. Razčlenjevanje dramskega prostora	dramaturške funkcije dramskega prostora/okolja, vrste: realni/fiktivni, nevidni/vidni; možnosti: teihoskopija, heterotopija in prostorska simultanost (vloga, pomen, možnosti scenografije in osvetljave)
14. Gledališki prostor	gledališki prostor, oder kot »prostor igre«: lokacija igre, pomen razdalj, funkcije in simbolika scenografije, predmetov, svetlobe, razvoj osvetljave prostora igre, dramaturška vozlišča prostora (vogal, kot, zid, vmesni prostor, horizont), zunaj/znotraj, zgoraj/spodaj, spredaj/zadaj, naravnost/diagonalno; ikonizacija, predmeti v prostoru
15. Vrste odrov	po obdobjih: antični, srednjeveški idr.; po urejenosti: iluzionistični, stilizirani, simultani, elizabetinski, 'prazni', improvizirani, lutkovni, ambientalni oziroma oder na prostem, gledališče v gledališču, epsko/plesno/lutkovno/operno idr. gledališče itd.
16. Razčlenjevanje dramskega in gledališkega časa	dramaturške funkcije dramskega časa, vrste: realni in fiktivni dramski in gledališki čas; čas pisanja, branja in nastajanja uprizoritve, čas uprizoritve, pokazani in nepokazani čas, objektivni in subjektivni čas; čas in ritem dogajanja/uprizoritve/dejanja
17. Razčlenjevanje dramskega dogajanja/dejanja in dramske zgodbe	konstitutivne prvine dramskega dogajanja: dramski in gledališki lik, dramski govor; vrste dramskega dogajanja (naraščajoče, padajoče, glavno, stransko, prikazano, pripovedovano, kolektivno, zasebno), pojem in vloga dramskega položaja, dramskih likov, stopnje zapletanja in razpletanja dogajanja, fiktivne posledice; aktantski model; Freytagov model oblikovanja v klasični dramatik
18. Razčlenjevanje dramske zgradbe ali kompozicije	vrste in funkcije kompozicije: analitična, sintetična in linearna; pojme: dramski prizor, slika, dejanje, povezovanje prizorov
19. Razčlenjevanje dramskih likov	dramaturške funkcije dramskih likov; vrste dramskih likov: dramski (razbrani) in gledališki (videni), glavni, stranski, individualizirani (poimenovani) in tipizirani (nepoimenovani), naslovni, odsotni in prisotni, kolektivni; stopnje stvarnosti dramskega lika; razčlenjevalne, označevalne in konfiguracijske možnosti, aktantsko razčlenjevanje; uporabnost statistične dramaturgije
20. Razčlenjevanje dramskega dialoga, kontekstov, didaskalij in didaskaličnih prvin, jezika in sloga (figuriranje)	dramaturške funkcije dramskega govora (dialoga); zgradbo dialoga (replike); vrste dialoga: monolog, duolog in polilog; govorne možnosti in položaje (drže); razlike med vsakdanjim in dramskim govorom, pojem govornega položaja, figure povezovanja, kontekstno razčlenjevanje, simbolizacijo, ironične razsežnosti; dramsko metaforiko, metonimičnost (npr. oksimoron, kontrasti)
21. Razčlenjevanje dramskih motivov, motivacijskih sil in tem	vrste dramskih motivov, tem, motivacij
22. Ekspliciranje dramskega besedila	eksplicirati dramsko besedilo, ga zvrstno tipologizirati oziroma razvrstiti, poiskati dramatikove bio- in bibliografske podatke ter jih uporabiti pri interpretaciji; razložiti pojma dramatik in dramski žanr; uporabljati skice, grafe, t. i. hojnice ipd.

Vsebine	Cilji
23. Interpretacija in ovrednotenje dramskega besedila	besedilo interpretirati in ga ovrednotiti (zapisati kritično presojo)
24. Sprejemanje dramske in gledališke umetnine	opaziti in razložiti finejše razlike v sprejemanju dramske in gledališke umetnine; gledališko komunikacijo (gledališče kot dialog igralcev z gledalci, komunikacijska veriga); temeljni gledališki trikotnik: besedilo–igralec–gledalec (svetloba)
25. Spoznavanje gledališča in gledališke umetnosti	gledališče in temeljne gledališke prvine: avtor, besedilo, igralci, gledalci kot soustvarjalci in kritiki gledališke uprizoritve; gledališče kot sistem (s podsistemi); bistvo in pomen gledališkega dogodka; temeljne gledališke konvencije in kategorije (uprostorjenje, vrste odrskega prostora in scenografij, učasenje, gledališki položaj, pomen in vloga razsvetljave); režija (avtonomna gledališka praksa)
26. Gledališka uprizoritev	uprizoritveni proces; vrste uprizoriteljev (režiser, dramaturg, lektor, inspicient, scenograf, kostumograf, skladatelj, tonski mojster, šepetalka, postavljaivec luči, rekviziter, frizer, masker, lasuljar, garderober idr.); naloge uprizoriteljev; zgradbo in delovanje gledališča; oceniti videno gledališko uprizoritev (pridobivanje kritične zmožnosti, vzgoja lastnega estetskega okusa); analitično-argumentirano izražanje mnenja, stališča, sodbe ipd.)
27. Uprizoritev dramskega besedila/situacije	predvideti uprizoritvene možnosti (izbrane situacije ali celotnega besedila), simulirati in konkretizirati uprizoritveni postopek; načrtovati in uresničiti različne vaje (preizkušanje različnih uprizoritvenih vlog in nalog); arhivirati razredno uprizoritev; gledati-videti, poslušati-slišati, razumeti, oceniti, snemati gledališko uprizoritev; po ogledu: sodelovati v problemsko-kritični razpravi po postavitvi in ovrednotiti videni gledališki dogodek

4.2 Zgodovina drame in gledališča

Vsebine	Cilji
	Kandidat zna/pozna:
1. Začetki gledališča	prve oblike javnega gledališkega uprizarjanja (gledališče kot obred), oblikovanje in vlogo zbora in solistov
2. Dramatika in gledališče v antiki	staro grško in rimsko gledališče ter bistvene dramaturške, etične in estetske značilnosti Ajshilove tragedije Peržani; in Ajshilove Oresteje ali Evripidove Medeje
3. Grška tragedija, izvor, značilnosti, tragičnost, uprizarjanje	bistvene dramaturške, etične in estetske značilnosti ter posebnosti Sofoklejevih tragedij Kralj Ojdip in/ali Antigona
4. Grška in rimska komedija – izvor, komičnost, komedijske strategije, rimsko gledališče	bistvene dramaturške, etične in estetske značilnosti Aristofanove komedije Lizistrata in/ali Plavtovih Dvojčkov
5. Prvi sadovi teoretske misli o drami	Temeljne teze v Aristotelovi Poetiki in Horačevem Pismu o pesništvu
6. Srednjeveška dramatika in gledališče	srednjeveško dramatiko in gledališče, uprizarjanje duhovnih iger v cerkvah in pred njimi (na trgih), njihov izvor in oblike (duhovne, liturgične igre, farse, pasijonske igre, moralitete); dramaturške, etične in estetske značilnosti Slehernika in/ali Burke o jezičnem dohtarju

Vsebine	Cilji
7. Renesančna dramatika in gledališče	glavne renesančne dramske žanre (tragedija, komedija, interludij, pastirska igra, mešani žanr, pastoral) in uprizoritvene možnosti; dramaturške, etične in estetske značilnosti izbranih dram (Shakespeareove drame Hamlet in/ali Romeo in Julija ; Othello in/ali Kralj Lear in/ali Beneški trgovec in/ali Julij Cezar in/ali Macbeth in/ali Kar hočete; Calderon: Sodnik Zalamejski in/ali Machiavelli: Mandragola); dramske like in pomen commedie dell'arte,
8. Klasicistična in baročna dramatika in gledališče	dramsko-gledališko teorijo (D'Aubignac, Boileau) in prakso v obdobjih klasicizma, baroka in rokokoja, njuno družbeno vlogo, uprizarjanje; dramaturške, etične in estetske značilnosti izbranih dram (Molièrove komedije Tartuffe/Namišljeni bolnik ; Ljudomrznik in/ali Skopuh in/ali Don Juan in/ali Corneille: Cid in/ali Racine: Fedra)
9. Razsvetljenska dramatika in gledališče	dramsko-gledališko teorijo (Lessingova Hamburška dramaturgija, Diderotov Paradoks o igralcu) in prakso v obdobju razsvetljenstva; dramaturške, etične in estetske značilnosti izbrane drame (Beaumarchais: komedija Figarova svatba ; Lessing: meščanska drama Modri Natan in/ali Goldoni: komedija Primorske zdrahe)
10. Začetki slovenske dramatike in gledališča	rojevanje slovenske dramatike, gledališča in dramaturgije; dramaturške, etične in estetske značilnosti Romualdovega Škofjeloškega pasijona in Devove operete Belin
11. Slovenska dramatika in gledališče v razsvetljenstvu	dramaturške, etične in estetske značilnosti Linhartove komedije Ta veseli dan ali Matiček se ženi , Županova Micka in kritiški odmevi na njeno gledališko uprizoritev (gl. tudi Kreftove Kranjske komedijante)
12. Evropska pred- in romantična dramatika in gledališče	spoznavanje dramsko-gledališke teorije in prakse v obdobju romantike; dramaturške, etične in estetske značilnosti izbranih dram (Goethe: Faust; Schiller: Spletke in ljubezen/Maria Stuart/Viljem Tell/Don Carlos in/ali Kleist: Razbiti vrč in/ali Puškin: Boris Godunov)
13. Slovenska dramatika in gledališče v 19. stoletju	slovensko dramsko-gledališko teorijo na prehodu od romantike k realizmu (Nolli, Janežič, Pivko, Levstik, Stritar), pomen Slovenskega dramatičnega društva in zbirke Talija; bistvene dramaturške, etične in estetske značilnosti Levstikovega Tugomerja (Junteza)
14. Evropska dramatika in gledališče v obdobju realizma, naturalizma in moderne	dramsko-gledališko ustvarjanje v obdobju realizma, naturalizma in moderne; dramaturške, etične in estetske značilnosti izbranih dram (Gogolj: realistična komedija Revizor ; Ibsen: naturalistično-simbolistična drama Strahovi in/ali Nora ; Strindberg: Gospodična Julija ; Čehov: Češnjev vrt ; Striček Vanja in/ali Tri sestre; Wilde: simbolistična poetična drama Saloma in/ali komedija Važno je imenovati se Ernest); Wagnerjevo zamisel celovitega gledališča in Szondijevo tezo o krizi moderne drame
15. Slovenska dramatika in gledališče v obdobju moderne	dramaturške, etične in estetske značilnosti izbranih dram (Cankar: drama Hlapci ; drama Kralj na Betajnovi ; farsa Pohujšanje v dolini šentflorjanski ; komedija Za narodov blagor ; Medved: realistična drama Kacijanar in/ali Kveder: naturalistična drama Amerikanci in/ali Kraigher: Školjka in/ali Finžgar: ljudska igra Veriga/Razvalina življenja in/ali Kristan: zgodovinska drama Kato Vranković in/ali Župančič:

Vsebine	Cilji
16. Slovenska dramsko-gledališka teorija v 20. stoletju	poetična drama Veronika Deseniška); Župančičevo Pismo o gledališču glavne slovenske dramsko-gledališke teoretike (I. Grafenauer, V. in L. Kralj, F. Koblar, F. K. Kalan, J. Vidmar, D. Moravec, A. Inkret, D. Poniž, B. Lukan idr.); razvoj in oblike slovenske dramske in gledališke produkcije med obema vojnoma, tedanjo dramsko in gledališko teorijo, družbeno vlogo gledališča, dramsko-gledališko slovensko periodiko, knjižne zbirke in tiske (npr. zbirko Mestnega gledališča ljubljanskega, revijo Maska, zbirko Dokumenti SGM, gledališke liste idr.)
17. Slovenska dramatika in gledališče v času med obema vojnoma	dramsko-gledališko prakso v obdobju ekspresionizma; dramske vrste (npr. idejno dramo, ekspresionistično enodejanko); dramaturške, gledališke, moralno-etične in estetske značilnosti in posebnosti izbranih dram (Grum: moderna groteskna drama Dogodek v mestu Gogi ; Pregelj: Berači in/ali Majcen: Kasija in/ali Jarc: Vergerij)
18. Dramatika in gledališče v obdobju socialnokritičnega realizma in upora med drugo svetovno vojno in po njej	dramaturške, gledališke, moralno-etične in estetske značilnosti in posebnosti izbranih dram (Kreft: Celjski grofje in/ali Kranjski komedijanti; Potrč: Krefli in/ali Bor: Raztrganci in/ali Klopčič: Mati)
19. Moderne dramsko-gledališke teorije in teoretike	bistvena dognanja katerega izmed vidnejših dramsko-gledaliških teoretikov, npr. Appie, Craiga, Artauda, Mejerholda, Stanislavskega, Tairova, Brechta, Grotowskega, Brooka, Pfistra, Ubersfeldove, Szondija, Melchingerja, Pavisia idr.
20. Svetovna dramatika in gledališče v 20. stoletju	dramsko-gledališka praksa v obdobju modernizma; oblike in vrste gledališkega uprizarjanja po drugi vojni: eksperimentalno, plesno, japonsko gledališče – obredne prvine (Schechner), lutke, kabaret, pantomima, projekti, spektakli, ulično gledališče, operno in operetno gledališče, dramsko in postdramsko gledališče, performans, sodobni ples; dramaturške, gledališke, moralno-etične in estetske značilnosti in posebnosti izbranih dram (Brecht: Mati Korajža in njeni otroci ; Pirandello: Šest oseb išče avtorja/Henrik IV. ; Sartre: eksistencialistična drama Zaprta vrata ; Beckett: drama absurda Čakajoč Godota in/ali Ionesco: Plešasta pevka ; O'Neill: Strast pod brestu in/ali Dolgega dne potovanje v noč in/ali Shaw: Pigmalion in/ali Eliot: poetična drama Umor v katedrali in/ali Lorca: Dom Bernarde Alba in/ali Anouilh: Antigona in/ali Jarry: fantastično-groteskna igra Kralj Ubu in/ali Genet: drama krutosti Balkon in/ali Krleža: drama Gospoda Glembajevi in/ali Dürrenmatt: absurдна tezna drama, »tragična komedija« Fiziķi in/ali Osborne: Ozri se v gnevu in/ali Mrožek: Tango in/ali Miller: drama Smrt trgovskega potnika in/ali Albee: kulturna igra Kdo se boji Virginije Woolf? in/ali Mamet: Oleanna)
21. Slovenska povojna dramatika in gledališče	slovensko dramsko-gledališko prakso po drugi svetovni vojni; dramaturške, gledališke, moralno-etične in estetske značilnosti in posebnosti izbranih dram (Smole: Antigona; Torkar: Pisana žoga in/ali Hieng: Osvajalec in/ali Kozak: Afera in/ali Javoršek: Povečevalno steklo in/ali Zupan: Stvar Jurija Trajbasa/Bele rakete letijo na Amsterdam in/ali Zajc: poetična drama Voranc/Otroka reke in/ali Strniša:

Vsebine**Cilji**

Samorog/Žabe/Ljudožerci in/ali Božič: groteska Vojaka Jošta ni in/ali Šeligo: Ana in/ali Partljič: Moj ata, socialistični kulak in/ali Jančar: Veliki briljantni valček in/ali Zupančič: Vladimir in/ali Jovanović: Zid, jezero in/ali Jesih: Grenki sadeži pravice in/ali Svetina: Šeherezada/Vrtovi in golobica in/ali Šömen-Kmecl: scenarij Poet).

Opomba: Kandidat mora spoznati dramska besedila, ki so tiskana krepkeje (medpredmetna povezava s slovenščino in umetnostno zgodovino), in še katera med predlaganimi, v kar pri posameznih obdobjih usmerjamo z veznikoma in/ali.

4.3 Izbor dramskih besedil

Državna predmetna komisija za odrske stvaritve za splošno maturo razpiše za zaključni letnik izbor dramskih besedil za pisni izpit in seminarsko nalogo.

Izbor dramskih besedil se za zaključni letnik objavi pred začetkom šolskega leta v skladu s Koledarjem splošne mature na spletni strani Državnega izpitnega centra (www.ric.si).

5 PRIMERI NALOG ZA PISNI IZPIT

5.1 Naloge zaprtega tipa

5.1.1 Naloga dopolnjevanja

Dopolnite:

Dramsko-gledališki diskurz je množica jezikovnih _____, ki jih proizvedejo _____ in _____.

Pojasnite dvojno izjavljanje v dramskem besedilu:

(5 točk)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ znakov	
	1	♦ dramatik	
	1	♦ uprizoritelji	
	1	♦ hkrati: avtorjev premi diskurz	
	1	♦ odvisni diskurz likov	
Skupaj	5		

5.1.2 Naloga s kratkimi odgovori

Kateri znameniti ruski režiser je vplival na Grumovo odločitev za posebno "scenografijo"?

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ Tairov	

5.1.3 Naloga alternativne izbire

Odgovorite (obkrožite pravilni odgovor):

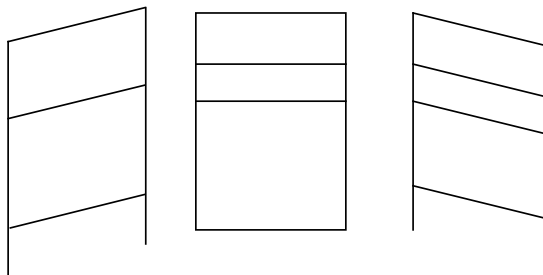
- 1.1. Ali tradicionalno dramsko besedilo lahko beremo tako kakor pesem, esej, prozo? DA NE
1.2. Je dramsko besedilo sploh mogoče brati brez misli na (u)gledališčenje? DA NE
1.3. Ga je mogoče razbirati brez osnovnega dramaturškega/gledališkega znanja? DA NE
1.4. Spodbuja dramaturško branje tudi domišljjsko gledališčenje? DA NE

(4 točke)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ NE	
1.2	1	♦ NE	
1.3	1	♦ NE	
1.4	1	♦ DA	
Skupaj	4		

5.1.4 Naloga povezovanja

V ustrezne prazne prostore – »sobe« – na skici vpišite ime in temo, ki je osrednji problem v njej živečega Gogovca/Gogovke.

Teme: travmatično stanje, trpljenje, gnus, ljubezen, željnost, sovraštvo, igra, spolna neizživetost, fetišizem.

(3 točke)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	3	<p>leva hiša:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Hana – travmatično stanje, gnus <p>srednja hiša od zgoraj dol:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Klikot – ljubezen; Afra in Tarbula – spolna neizživetost/sovraštvo <p>desna hiša od zgoraj dol:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Teobald – igra; Elza – trpljenje; Gapit z lutko – fetišizem, željnost 	Za osem do devet pravilno vpisanih tem 3 točke, za šest do sedem 2 točki, za štiri do pet 1 točka.

5.1.5 Naloga sklepanja

V levi zgornji prazni kvadrat dopišite repliko, ki je po vaši presoji ključna za Hano. Pomagajte si z besedilom.

Mene ni nikdar nihče pozelel!

Tudi mene ni nikdar nihče pozelel!

Gospa, je li res - ali je bil res tisti igralec ravno tako bolan kot jaz? Kolnem jo, kolnem - in -ne, kaj bi dal, da bi jo poznal revol!

Bogve, kako se ji je izpridilo življenje, ubogi, vsakemu se izpridi kako.

Afra, pusti, da se razodenem Teobaldu, pusti, da sem mu mati!

Svinje, svinje, svinje!

Privid je edini paradiž, iz katerega ne moremo biti pregnani!

Prvega dekleta ne pozabi nikoli!

(2 točki)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	2	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Prvi se ne pozabi nikoli! ♦ Moje jutro! ♦ Treba se ga je bilo vendar osvoboditi! ♦ Naj živi, naj živi – samo da je mrtev! 	

5.1.6 Nalogi interpretacije in pojasnjevanja

1. primer

Kateri dve nasprotujoči si lastnosti ima dramsko besedilo in kako ju upoštevajo uprizoritelji?

(4 točke)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	2	♦ prepolnost in nepopolnost	
	2	♦ uprizoritelji ju praznijo (brisanje naznak) oziroma polnijo (praznine)	
Skupaj	4		

2. primer

Pojasnite termina:

drama: _____

dramaturgija: _____

(4 točke)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	2	♦ Drama je književno delo, ki pripada dramatiki. ♦ Je praviloma namenjeno gledališkemu prikazovanju.	Za vsak pravilen odgovor 1 točka.
	2	♦ Dramaturgija je teoretična refleksija o drami in gledališču. ♦ Je literarna in gledališka veda, ki dramsko besedilo razume kot literarni, dramaturški in gledališki uprizoritvi namenjeni fenomen.	
Skupaj	4		

5.1.7 Naloga kombinacije večstranske izbire in urejanja

Podčrtajte med navedenimi vlogami občinstva tisto, ki je po vašem mnenju najpomembnejša:

je pasivni sprejemnik – je opazovalec, ki se ne more sproti glasno odzivati – je odločilni akter, ki izbira z odra poslano informacije in ustvarja pomen celotne uprizoritve – sočustvuje z liki, presoja njihova dejanja in besede – je glavni kritik pokazanega.

(2 točki)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	2	♦ Je odločilni akter, ki izbira z odra poslano informacije in ustvarja pomen celotne uprizoritve.	

5.2 Nalogi polodprtega tipa

5.2.1 Naloga s kratkimi odgovori

(Op.: kandidat ima ob sebi besedilo S. Gruma Dogodek v mestu Gogi.)

Določite razliko med dramskim in gledališkim likom:

(2 točki)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ Dramski lik nastaja v bralcu ob branju dramskega besedila.	Upoštevajoč celotni besedilni/uprizoritveni kontekst.
	1	♦ Gledališki lik nastaja v gledalcu ob gledanju gledališke uprizoritve.	
Skupaj	2		

5.2.2 Strukturirana naloga

1. V 2. dejanju Dogodka je Grum uporabil daljši navedek.

1.1. Navedite dramo, iz katere je navajal: _____,

in njenega avtorja: _____.

Oblikovana je z/s _____ kompozicijo.

1.2. V eni povedi povzemite dogajanje navedene drame do izbranega položaja:

1.3. Pojasnite dramaturško funkcijo tega/takšnega daljšega navedka:

(5 točk)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ Strahovi	
	1	♦ H. Ibsen	
	1	♦ analitično	
1.2	1	♦ V povedi mora kandidat omeniti oba osrednja dramska lika, Osvalda in gospo Alvingovo, in navesti, kaj mati spoznava o sinu; npr. grbavi Teobald, ki bi rad postal igralec, torej umetnik, vadi sklepni prizor Strahov ter z njim izraža sebe in svoj pogled na svet in človeka, "sonce" razume kot Gogovec.	
1.3	1	♦ Npr.: označevanje lika	Odgovor določimo na moderaciji.
Skupaj	5		

5.3 Naloga odprtega tipa

5.3.1 Tvorjenje besedila

Ključni, prelomni dogodek drame je povezan z osrednjim ženskim likom. V krajši refleksiji (od 190 do 210 besed) opišite ta dogodek, razložite njegov dramaturški pomen in posledice za lik. Pazite na jezik.

(10 točk)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	2	♦ opis dogodka	
	3	♦ razlaga dramaturškega pomena ključnega dogodka, tj. Haninega udarca	
	2	♦ navajanje posledic za Hano	
	1	♦ ustrezna dolžina	Dolžina od 190 do 210 besed je 1 točka, za manj ali več besed je 0 točk.
	2	♦ jezikovna pravilnost	2 jezikovni napaki – 1 točka, pazimo zlasti na navajanje.
Skupaj	10		

6 NOTRANJI DEL IZPITA

6.1 Seminarska naloga

6.1.1 Izbor teme in opredelitev problema

Seminarska naloga mora biti izdelana v skladu s *Pravili za izdelavo seminarske naloge pri splošni maturi*, ki jih sprejme Državna komisija za splošno maturo in so objavljena na spletnih straneh www.ric.si.

Naslov seminarske naloge lahko kandidat izbere s seznama, ki ga je potrdila Državna komisija za splošno maturo in je objavljen v *Stalnem katalogu naslovov seminarskih nalog*. Katalog objavi Državni izpitni center na spletnem naslovu www.ric.si. Kandidat ali učitelj, ki kandidata poučuje in vodi (v nadaljnjem besedilu učitelj), lahko predlagata nove naslove seminarskih nalog, ki pa jih mora na podlagi mnenja Državne predmetne komisije za odrske stvaritve za splošno maturo potrditi Državna komisija za splošno maturo.

Seminarska naloga se veže na izbrana dramska besedila oziroma na teme/besedila, navedene/-a v Izpitnih vsebinah in ciljih. Je individualno in samostojno pisno teoretično razmišljanje, v katerem kandidat zastavi in razvije problem, vezan na strokovne teme ali na besedila, ki jih z izbiro dramskih besedil za vsako leto določi Državna predmetna komisija za odrske stvaritve za splošno maturo. Pokaže sposobnosti pisnega oblikovanja idej, zamisli gledališkega uprizarjanja, povezovanja teorije s prakso: lahko razčleni gledališko uprizoritev, dramsko besedilo, dramski oziroma gledališki lik, ključne položaje, kronotop, utemelji scenografsko, kostumografsko, lučno, glasbeno, videoopremo gledališke uprizoritve, kritiške presoje uprizoritve, različne uprizoritvene zamisli posameznega dramskega besedila/fragmenta s predstavitvijo teh zamisli itd.

6.1.2 Koraki pri izdelavi

Pred pisanjem se kandidat odloči za temo oziroma problem in jo/ga opredeli. Zbere ustrezno literaturo, jo preštudira in izdela vsebinsko zasnovo naloge. Problem se ostri ne le ob prebiranju strokovne literature, ampak tudi ob gledanju gledališke uprizoritve v živo ali na ustreznih videoposnetkih, ob poslušanju audioposnetkov ipd. Spozna razpoložljive vire, najpomembnejšo literaturo (osnovno dramsko besedilo v različnih izdajah, komentarje, ocene, poročila o uprizoritvah, pisma, spomine, slikovno in drugo gradivo v posameznih knjižnicah in gledališčih idr.) in nekaj gledaliških virov (npr. gledališke liste, ocene, plakate, režijske knjige, video- oziroma audioposnetke uprizoritev in tematskih oddaj, intervjuje, portrete, filme ipd.).

6.1.3 Obseg in oblika

Seminarska naloga je dolga do deset strani. Lahko so ji dodane priloge.

6.1.4 Sestavine

Naloga, ki mora biti jezikovno pregledana, vsebuje:

- **naslovno stran**, ki vsebuje naslov naloge, kandidatovo in učiteljevo ime, ime šole in leto izdelave;
- **naslov in podnaslov**: v podnaslovu kandidat opozori na problem, ki ga obdeluje;
- **ključne besede**: nekaj ključnih besed;
- **uvod**: predstavitev teme, problema, raziskovalne poti, zbiranja literature in drugih virov, navedba tistih avtorjev, ki so o problemu že pisali, in zgoščena predstavitev njihovih dognanj;

- **osrednji del:** v obliki razlage, razprave, poročanja; vsebuje prvine opisovanja, povzemanja, primerjanja, presojanja, utemeljevanja, komentiranja, navajanja, grafičnega ponazarjanja, vrednotenja in uprizarjanja; kandidat zbrane informacije navede, jih smiselno vdela v razvijanje lastne teze in kritično ovrednoti; jedro naloge je večodstavčno ali večdelno; posamezni odstavki oziroma deli so zaradi preglednosti oštevilčeni; jedro naloge je obogateno s praktičnimi, izvedbenimi in uprizoritvenimi zamislami (grafično v prilogah);
- **sklepne misli:** prinesejo jasen zapis teze, povzetek razvijanja misli, dognanja, kritično ovrednotenje lastnega dela; lahko so opozorilo na nerešene probleme;
- **vire in literaturo:** kandidat navede literaturo in vire, ki jih je uporabil pri izdelavi seminarske naloge;
- **priloge** (video zamisli, oblikovane elektronsko).

6.1.5 Navedba literature

Ustrezno literaturo in vire kandidat poišče v domači, šolski, mestni ali kateri koli drugi knjižnici oziroma gledališču ali muzeju. Raznovrstna literatura in viri omogočijo osvetlitev problema z različnih gledišč/stališč ter bolj objektivno utemeljevanje subjektivnih pogledov. Dramaturška seminarska naloga se sklone s krajšo (tudi grafično) predstavitevjo uprizoritvene vizije oziroma praktično aplikacijo na gledališče(-nju). Kandidat si pomaga z računalnikom.

Navajanje mora biti pravilno in po mednarodnih standardih ISO.

6.1.6 Učiteljeva pomoč pri izdelavi

Seminarsko nalogo lahko kandidat izdela pri katerem koli strokovnem predmetu dramsko-gledališke smeri umetniške gimnazije (korelacije, interdisciplinarno povezovanje), ne le pri predmetu teorija in zgodovina drame in gledališče. Nalogo oblikuje pod vodstvom učitelja, ki ga usmerja k virom in literaturi, mu svetuje, sodeluje pri sooblikovanju hipoteze in razvijanju teze, pomaga odpravljati nastale težave, spremlja kandidatovo delo in ga nazadnje oceni.

6.1.7 Merila ocenjevanja

Nalogo oceni učitelj in oceno pisno utemelji. Upošteva strokovnost, sposobnost in kakovost razčlenjevanja in sinteze, poznavanje gradiva, utemeljevanje, povezovanje, primerjanje, sklepanje, oblikovanost in jezikovno pravilnost naloge ter izvirnost.

Merila so natančno navedena v poglavju 3.3.2.

6.2 Ustvarjalna vaja (dosežek)

Ustvarjalno vajo (dosežek) kandidat izoblikuje pri kateri koli ustvarjalni delavnici (dramsko-gledališki, impro-, zvočno-glasbeni, gibalni, video-filmski ali likovni).

6.2.1 Namen

Kandidat pokaže različne, usklajene in ustvarjalne sposobnosti oziroma spretnosti (npr. dramaturške, gledališke, filmske, gibalne, likovne, govorne) ali sposobnosti tvorjenja izvirnega dramskega besedila ali scenarija katere koli vrste (gledališkega, filmskega, video- itd.).

6.2.2 Vsebina

Pri tem so na voljo naslednje možnosti:

sodelovanje pri režiji šolske gledališke uprizoritve, plesno-gibalni nastop, koreografija, glasbena oprema šolske gledališke uprizoritve, video-filmska oprema uprizoritve ali lastna video- oziroma filmska stvaritev, gledališki list s plakatom, scenografija, kostumografija ipd.

6.2.3 Merila ocenjevanja

Kandidat prijavi ustvarjalno vajo (dosežek) šolski maturitetni komisiji za splošno maturo. Zanj prejme do 10 točk ali 10 % ocene. Vajo (dosežek) oceni učitelj.

Pri ocenjevanju ustvarjalne vaje (dosežka) se upoštevajo kandidatova govorna in telesna kultiviranost, izvirnost in prepričljivost interpretacije, prvine kakovosti, odnos do skupine, prostora in predmetov, vztrajnost, celoten vtis in kritični odmevi.

Merila so natančno navedena v poglavju 3.3.2.

7 KANDIDATI S POSEBNIMI POTREBAMI

Z Zakonom o maturi in na njegovi podlagi sprejetimi podzakonskimi akti je določeno, da kandidati opravljajo maturo pod enakimi pogoji. Kandidatom s posebnimi potrebami, ki so bili usmerjeni v izobraževalne programe z odločbo o usmeritvi, v utemeljenih primerih pa tudi drugim kandidatom (poškodba, bolezen), se lahko glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje prilagodi način opravljanja mature in način ocenjevanja znanja.³

Možne so te prilagoditve:

1. opravljanje mature v dveh delih, v dveh zaporednih izpitnih rokih;
2. podaljšanje časa opravljanja (tudi odmorov; mogočih je več krajših odmorov) in prekinitev izpita splošne mature po potrebi;
3. prilagojena oblika izpitnega gradiva (npr. Braillova pisava, povečava, zapis besedila na zgoščenci, zvočni zapis besedila na zgoščenci ...);
4. poseben prostor;
5. prilagojena delovna površina (dodatna osvetlitev, možnost dviga mize ...);
6. uporaba posebnih pripomočkov (računalnik, Braillov pisalni stroj, ustrezna pisala, folije za pozitivno risanje ...);
7. izpit s pomočnikom (npr. pomočnik bralec, pisar, tolmač v slovenski znakovni jezik, pomočnik za slepe in slabovidne);
8. uporaba računalnika za branje in/ali pisanje;
9. prirejen ustni izpit in izpit slušnega razumevanja (oprostitev, branje z ustnic, prevajanje v slovenski znakovni jezik);
10. prilagojeno ocenjevanje (npr. napake, ki so posledica kandidatove motnje, se ne upoštevajo; pri ocenjevanju zunanji ocenjevalci sodelujejo s strokovnjaki za komunikacijo s kandidati s posebnimi potrebami).

³ Besedilo velja za vse predmete splošne mature in se smiselno uporablja pri posameznem izpitu splošne mature.

8 LITERATURA

Učbeniki in učna sredstva, ki jih je potrdil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje, so zbrani v Katalogu učbenikov za srednjo šolo in objavljeni na spletni strani Zavoda Republike Slovenije za šolstvo www.zrss.si.